

Operativ nəzarət tədbirləri həyata keçirilib

2015-ci ilin avqust ayı ərzində əhalilə ilə nağd pul hesablaşmalarının aparılması qaydalarına riayət olunması, nəzarət-kassa aparatlarının istifadə, vergi orqanlarında uçotta durmadan fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinin aşkarlanması və s. kimi operativ nəzarətin əhatə funksiyalarına daxil olan məsələlər üzrə vergi orqanları tərəfindən keçirilmiş tədbirlər zamanı 5288 vergi ödəyicisində qanunvericiliyin pozulması faktları müəyyən olmuşdur.

Yoxlama zamanı 777 vergi ödəyicisi tərəfindən qanunla nəzərdə tutulmayan valyutamın ödəniş vasitəsi kimi qəbul olunduğu, valyutanın ticarət, iaşə və xidmet müəssisələrində qanunsuz olaraq alınıb-satıldığı və ya dəyişdirildiyi, 188 vergi ödəyicisinin vergi orqanlarında uçotta durmadan fəaliyyət göstərdiyi, 719 vergi ödəyicisinin xüsusi razılıq (lisensiya) tələb olunan fealiyyət növləri ilə belə razılıq (lisensiya) almadan möşğul olduğu faktları müəyyən olmuşdur.

müəyyən edilmişdir. 151 vergi ödəyicisi tərəfindən 232 nəfər fiziki şəxsin əmək müqaviləsi bağlandı və cəlb edildiyi, 211 vergi ödəyicisi tərəfindən forqlənmə nişanı olmadan avtomobil neqliyyatı ilə səmniş dəşindi, 228 vergi ödəyicisində aksiz markalar ilə müvafiq qaydada markalanmamış mallar olduğu aşkarlanmışdır.

Qeyd olunan nöqsanlarla bağlı qanunnaməviq tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Çağrı Mərkəzi vasitəsilə göstərilən xidmətlər

Vergilər Nazirliyinin internet vasitəsilə göstərdiyi 60 elektron xidmətdən yeddisi Çağrı Mərkəzi tərəfindən həyata keçirilir. Bu xidmətlərin yaratdığı imkanlardan daha fəal və faydalı istifadə edə bilmək üçün ayrı-ayrı xidmətlərlə bağlı mühüm məqamları diqqətə çatdırırıq.

Vergi növləri barədə məlumatın verilməsi

Bu xidmət vasitəsilə müraciət edənlər Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinə - 195 nömrəsinə zəng edərək vergi növləri barədə məlumat əldə etmək imkanı qazanırlar. Xidmət real-vaxt rejimində derhal həyata keçirilir. İnformativ növlü bu xidmət üçün heç bir ödəniş nəzərdə tutulmayıb və hər hansı sənəd tələb olunmur. Xidmətin istifadəçiləri fiziki və hüquqi şəxslərdir. İnformativ növlü elektron xidmətlər istifadəçilər üçün daim açıqdır və müraciət edilməsi hər hansı qaydada məhdudlaşdırıla bilməz. Sorğunun yerinə yetirilməsindən heç bir halda intina olumur.

Xidmətdən istifadə məqsədi müraciət etmiş şəxs 195 nömrəsinə zəng edərək 1 dəyərək sənəd tələb etməsi və dövlət büdcəsinə olan vergi borcu barədə məlumat almaq üçün seçdiyi dələ uyğun düyməni seçir, daha sonra vergi növləri barədə məlumat almaq üçün yeniden 1 dəyərək sənəd tələb etməsi. Bu zaman müraciət etmiş şəxs müvafiq vergi növünü uyğun düyməni seçməklə məlumat almaq imkanı verilir. Sifariş elektron formada qəbul edilir və müvafiq program təminatı tərəfindən qeydiyyatlı aparılır. Müraciət etmiş şəxsin seçiminə uyğun olaraq, müvafiq vergi növü barədə avtomatik program təminatı tərəfindən məlumat verilir.

Vergi borcu barədə məlumatın təqdim edilməsi

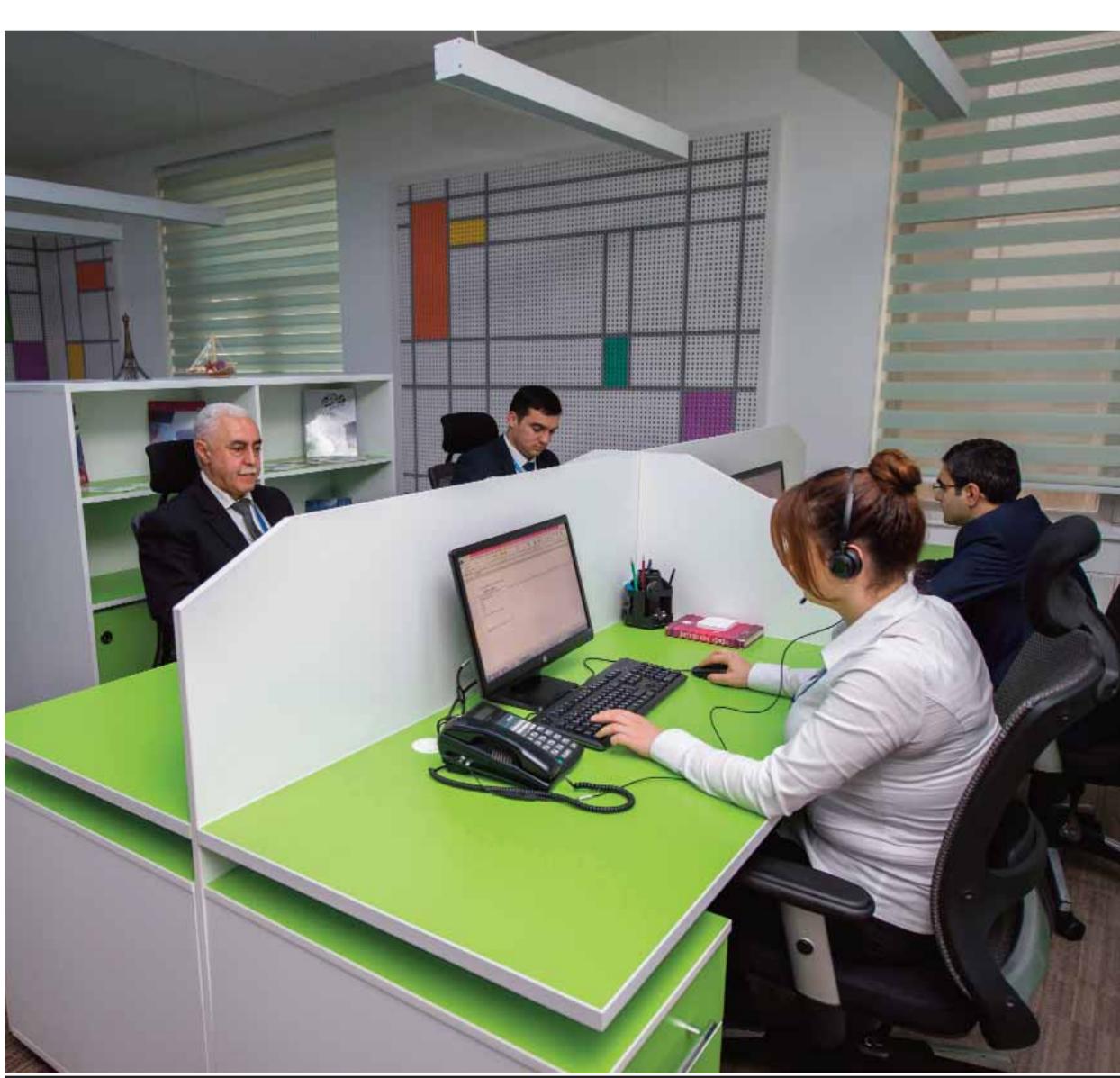
Bu xidmət vasitəsilə vergi ödəyiciləri Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinə zəng edərək dövlət büdcəsinə olan vergi borcları barədə məlumat əldə edə bilirlər. Xidmət real-vaxt rejimində derhal həyata keçirilir və xidmətdən istifadə üçün heç bir ödəniş nəzərdə tutulmayıb. İnteraktiv xidmətin istifadəçiləri Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq müyyən edilmiş vergitutma obyektlərindən vergini ödeməli olan fiziki və hüquqi şəxslərdir. Xidmətdən istifadə bu qaydada həyata keçirilir:

Çəkiliş saatlarda Çağrı Mərkəzinə zəng etmiş vergi ödəyicisi 1 dəyərək sənəd tələb etməsi və dövlət büdcəsinə olan vergi borcu barədə məlumat almaq üçün 3 dəyərək sənəd tələb etməsi. Düzgün sifariş edilən nömrə ilə Çağrı Mərkəzinin əməkdaşlığı tərəfindən əlaqə yaradılaraq müvafiq xidmət göstərilir. Xidmətdən istifadə bu qaydada həyata keçirilir:

Sifariş edilən stasionar nömrə daxil edildikdən sonra növbəti gün müvafiq program təminatı vasitəsilə hesabat alınır. Sifariş edilən telefon nömrəsi stasionar nömrə olmadiqda və ya telefon nömrəsi düzgün yazılmadıqda sorğu icra edilir. Sifariş elektron formada qəbul edilir və müvafiq program təminatı tərəfindən qeydiyyatlı aparılır.

Düzgün sifariş edilən nömrə ilə Çağrı Mərkəzinin əməkdaşlığı tərəfindən əlaqə yaradılaraq müvafiq xidmət göstərilir.

AYTƏN

Vergi ödəyicilərinin hüquqlarının qorunması ön plandadır

Bunun üçün əlverişli hüquqi baza formalaşdırılıb, göstərilən xidmətlərin əhatə dairəsi və keyfiyyəti yüksəldilib

S on illər ölkəmizdə vergi ödəyicilərinin hüquqları ilə bağlı qanunvericilik bazası digər ölkələrlə müqayisədə əsaslı şəkildə liberallaşdırılmışdır. Vergi Məcəlləsinə edilən deyişikliklər qruplaşdırılaq, Azərbaycanın vergi siyasetində dörd əsas istiqaməti qeyd etmək vəcibdir. Bunlar vergi ödəyicilərinin hüquqlarının müdafiəsi, vergi ödəyicilərinin mənafələrinin qorunması, vergi inzibatiçilərinin və vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsi məsələləri ilə bağlıdır.

2015-ci ilin birinci yarımilliyi ərzində Vergilər Nazirliyinin vergi Apelyasiya Şurasının icraatında 14 müraciət olmuşdur. Bu müraciətlərdən biri 2014-cü ildən qalmış, 13 müraciət isə 2015-ci ilin ilk 6 ayı ərzində daxil olmuşdur. Şurasının icraatında olmuş müraciətlərdən 8-i kameral vergi yoxlamasının, 3-ü soyxər vergi yoxlamasının, 3-ü isə operativ vergi nəzarətinin nöticələri ilə bağlı olmuşdur. Müraciətlərin 11-nə 2015-ci ilin birinci yarımilliyi ərzində Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinin, «İnzibati icraat haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun, «Vergilər Nazirliyinin Vergi Apelyasiya Şurası haqqında Əsasnamə»nın və digər aidiyotlu hüquqi aktların tətbiqindən sonra qərarlar qəbul edilmişdir. Vergi sisteminin müqayisədə daşıyan bu deyişiklik vergi ödəyicisinin maliyyə itkilərinin minimallaşdırılmasına imkan verir. Saziş, həmçinin, vergi orqanları ilə vergi ödəyicilər arasında yaranan mübahisələrin minimuma endirilməsinə və onların həllinə çəkiliş inzibatçı xərclərinin aşağı salınmasını təmin etmək imkanları ortaya qoyur.

Vergi orqanlarından məlumat almaq imkanları asanlaşdırılıb

Vergi qanunvericiliyində təsbit olmuş digər əsas məqsəd vergi ödəyicilərinin məlumat almaq hüquqlarının qorunmasıdır. Vergi ödəyiciləri istədikdən

1 iyl 2015-ci il tarixinə qədər 3 müraciətdən 1-i üzrə əhəmiyyət kəsb edən halların müəyyən olunması ilə bağlı olaraq Xarici İşlər Nazirliyinin vasitəsilə Böyük Britaniyanın vergi orqanına sorğu göndərilmüşdür. Şurada baxılaraq müvafiq qərarlar qəbul edilmiş 11 müraciətin 4-ü tam və ya qismən təmin olunmuş, 4-ü təmin etməmiş, 1-nin icraatına xitmələnmiş, 2-si isə baxılmadan saxlanılmışdır. Şura tərəfindən baxılmış 11 müraciətdən 10-u vergi ödəyicisinin təkrar şikayəti, 1-i isə vergi orqanının müraciəti üzrə olmuşdur.

Vergi ödəyiciləri vergi orqanlarının və ya onların vəzifəli şəxslərinin qeyri-qanuni aktları (qərarları) və hərəkətləri (hərəkətsizliyi) nəticəsində dəyişmiş zərərin tam ödənilməsini tələb edə bilərlər

ri vaxt vergi orqanlarında qeyriyyat (uçot) yeri üzrə qüvvədə olan vergilər, onların ödənilmə qaydaları və şortlarını tənzimləyən normativ-hüquqi aktlar, öz hüquq və vəzifələri, vergi orqanlarının, onların vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətleri haqqında yazılı məlumat abilərlər. Həmçinin, ödəyicilər vergi orqanlarından qanunvericiliyin tətbiq edilməsi məsələlərinə dair yazılı izahatlar, vergi qanunvericiliyin ilə müəyyən olunmuş hallarda və qaydada vergi güzəştləri ilə bağlı məlumatlar əldə edə bilərlər. Bundan başqa, ödəyici artıq ödənilmiş və ya tutulmuş vergilərin

vericilikdə göstərilən bu və ya digər məsələlər izah olunur, bizi maraqlandıran və sual doğuran məqamlara aydınlıq getirilir. Bütün bunlar iş adamlarının risklərini azaldır və uğurlu iş qurmaq üçün ilk növbədə nələr dəqiqet yetirməyin vacibliyini aydınlaşdırır.

Söhbətləşdiyimiz vergi ödəyicisi Məzahir Cabbarov vergi ilə bağlı işlərini rahatlıqla həll edə bildiyini söylədi: «Şəhərlərdə vergi ödəyicilərinin tətbiq etmək həqiqətən malikdir. Həmçinin, ödəyici kommersiya (vergi) sirri qorunmasını, vergi orqanlarının və ya onların vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətləri ilə təmin edilir.

Oydak ki, vergi ödəyicisinin tətbiq etmək həqiqətən malikdir. Vergi ödəyicisi vergi yoxlaması ilə bağlı tətbiq etmək həqiqətən malikdir. Vergi ödəyicisi vergi münasibətdə qanunvericiliyin riayət olunması ilə bağlı hüquqlarını və qanunu məraqları vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətləri ilə təmin edə bilər. Vergi ödəyicisinin hüquqları və qanuni məraqları vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətləri ilə təmin edilir.

Qeyd edək ki, vergi ödəyicisinin tətbiq etmək həqiqətən malikdir. Vergi ödəyicisi vergi yoxlaması ilə bağlı tətbiq etmək həqiqətən malikdir. Vergi ödəyicisi vergi münasibətdə qanunvericiliyin riayət olunması ilə bağlı hüquqlarını və qanunu məraqları vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətləri ilə təmin edə bilər. Vergi ödəyicilərinin tətbiq etmək həqiqətən malikdir. Vergi ödəyiciliyin bütün müraciətlərə diqqətə yanaşılır, sorgular tam təfərruatı ilə cavablandırılır. Mən vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzləri vasitəsilə bəyannamələri və digər hesabat sənədlərini düzgün tətbiq edə və bununla əlaqədar lazımi izahatlar ala bilərim. Göstərilən xidmətlərə görə həm Vergilər Nazirliyinin, həm də Sahibkarlar Konfederasiyasının rəhbərliyinə minnətdarlığımı çatdırımag istəyirəm».

Vergi ödəyicisi Musa Sultanov da bildirdi ki, vergi qanunvericiliyi və yeni tətbiq olunan e-xidmətlər günün tebləri səviyyəsindədir: «Vergi orqanlarına etdiyim bütün müraciətlərə diqqətə yanaşılır, sorgular tam təfərruatı ilə cavablandırılır. «195» Çağrı Mərkəzinin fəaliyyətindən isə xüsusi razılıq. Vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında elektron sənəd məbadiləsinin aparılmasıdır. Xidmətlərdən tam olaraq yararlanıla bilir. Vergi ödəyicilərinin tətbiq etmək hüquqları və şəxslərinin səlahiyyətləri ilə təmin edilir.

Rəşad SADIQOV

Elektron qaimə vergi nəzarətini daha rahat həyata keçirməyə imkan yaradır

Sentyabrın 1-3 tarixlərində Fransa Respublikasının İqtisadiyyat və Maliyyə Nazirliyinin nümayəndəsi Lucien Gimenez Avropa Komissiyasının dəstəyi ilə "Vergi sistemində elektron qaimənin tətbiqi" mövzusunda keçirilən TAIEX Ekspert Missiyası çərçivəsində Vergilər Nazirliyində olub. Ekspert missiyasının nümayəndələri səfər zamanı Avropa İttifaqına üzv ölkələrdə e-qaimənin tətbiqinin hüquqi və inzibati mexanizmləri, müxtəlif bizneslərin elektron qaimədən istifadə praktikasını təşviq edən qanunvericilik, vergidən yayınmanın qarşısının alınmasında e-qaimənin rolu mövzularında təqdimatların edilməsi və digər məraq doğuran məsələlər ətrafında geniş müzakirələr aparıblar. Cənab Lucien Gimenezlə səhbətimiz mövzusu da bununla bağlıdır.

- Cənab Gimenez, TAIEX programı çərçivəsində elektron-qaimənin tətbiqi ilə bağlı Azərbaycanın hansı köməkliliklər göstəriləcək?

- TAIEX programının əsas məqsədlərindən biri iqtisadiyyatın bir çox sahələri üzrə dünya ölkələrinə hüquqi yardım etmek, müxtəlif proqramlar çərçivəsində həyata keçirilən islahatlara dəstək vermək, birləşmədən ibarət olan qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsində köməklilik göstərəcəyik. Layihəyə əsasən, azərbaycanlı mütəxəssislərə də Avropa İttifaqının elektron qaimələr və hesablaşmalarla bağlı qabaqcıl dünya təcrübəsinin mənimsoniləsi və tətbiqində kömək göstərməkdədir. Təşkilat hüquqi çərçivə əsasında maliyyə, mühəsibatlıq və vergi sektorunda baş veren mühüm dəyişikliklər, yeni tətbiq olunan mexanizmlər haqqında üzv dövlətlərin vergi administrasiyalarının məlumatlandırılmasından, bu sahələr üzrə eməkdaşlıq edir.

Azərbaycan həzirdə Avropa İttifaqının Tımininq və TAIEX alətləri və məsələlərin tətbiqindən istifadə edir. Bu, vergi orqanlarında müasir idarəetmə və elektron alətlərdən istifadənin genişlənməsi, xidmətin təşkili, tədris və təlimin səviyyəsinin artırılması, şəffaflıq və məlumat mühəsibatlıq baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Azərbaycan hökumətinin elektron-qaimənin tətbiqinə böyük məraq göstərməsi və Avropa ölkələrinin təcrübəsinin öyrənilməsi ilə bağlı təsəbbüs isə Avropa Komissiyası tərəfindən uğurlu layihə kimi qəbul olunduandan sonra bu sahədə müvafiq işlər görürlər. TAIEX Ekspert Missiyası bu sahada öz dəstəyini göstərmək barədə qərar qəbul edib və təcrübə

mühəsibatlıq model kimi e-qaimənin e-ədnənlər və hesablaşmaların aparılması mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayırlar.

- E-qaimənin hansı üstünlükleri var?

- E-qaimənin əsas xüsusiyyətlərindən biri vergitutma qaydalarının asanlaşdırılmasından ibarətdir. E-qaimə vergi orqanlarının müəssisələr üzərində nəzarət tədbirlərini rahat və asan şəkildə həyata keçirəcəsinə imkan verir, baş vərən fırıldaqçılıq hallarının qarşısında mühüm rol oynayır. Bu, şəffaflığın artırılması və korruptiona şərait yaranan halların aradan qaldırılması sahəsində de mühüm e-xidmətlərdən biridir.

Aparğıımız təhlillər göstərir ki, direktivin qəbul olundusundan evvelki dövrə bines sektorunda və kommersiya müəssisələrindən vergiden yayınma halları daha çox idi, 2010-cu ildən sonrakı illerde isə azalma tendensiyası müşahidə olunmağa başladı. Bu da, sözsüzi, elektron hesablaşmalarla keçidi genişlənməsi ilə bağlıdır.

Yeri gəlməşkən, Fransanın təsdiqində qeyd edilən kimi, Al direktivinin tətbiqi ölkəmizin vergi sisteminde və bines sektorunda köklü dəyişikliklərə səbəb olur - həm vergi administrasiyanın nəzarət funksiyalarının güclənməsinə, həm də müəssisələrin qanunvericiliyin tətbiqindən keçirəcək qaimənin tətbiqi ilə bağlı öz tətbiq olunduğu təsdiq edilir. Eyni zamanda, kommersiya müəssisələri bu alət sayəsində öz mühəsibatlıq

işlərini yaxşılaşdırmaq, xərclərini azaltmaq və vaxta qənaət etmək imkanlarını malik oldular. Bu yenilik nəticəsində vergi ödəyiciləri əlavə xərclərdən azad olur, kar-güzərləq və formal sənədləşmələrdən intina edirlər, sadəcə, elektronlaşmış hesablaşmalar onların işini xeyli yüngülləşdirir.

- OECD ölkələrində vergidən yayınmanın qarşısının alınmasında e-qaimə ilə yanaş, digər hansı vasitələrdən daha geniş şəkildə istifadə olunur?

- Dünya iqtisadiyyatının globallaşması və milli iqtisadiyyatların integrasiyası beynəlxalq ticarətin miqyasının və transmili şirkətlərin artmasına səbəb olmaqdadır. Xüsusilə də e-ticarətin həcmi artması vergi orqanlarına həmin şirkətlərin gelir və xərclərini düzgün müəyyən etməkdə, eləcə də vergitutma ilə bağlı digər sahələrdə bəzi problemlər yaradır. Bu mənədə, vergidən yayınmaya qarşı mübarizə qlobal problem kimi dünya ölkələrinin hər birində aktualdır və bu istiqamətdə daim yeni yanşamlar meydana çıxır, vergi auditi sahəsində beynəlxalq eməkdaşlığı uyğun olaraq müxtəlif tədbirlər görülməkdədir.

- Azərbaycanda biznes sektorunu elektron qaimədən istifadəyə dərhal geniş təşviq etmək üçün qanunvericiliyə hansı dəyişikliklərin edilməsinə ehtiyac var?

- Mən Vergilər Nazirliyinin web-saytı vasitəsilə Azərbaycanda e-qaimənin tətbiqində imkanları barədə məlumat əldə etmişim. Həzirki səfər çərçivəsində isə e-qaimə və e-ədnənlər sahəsindəki vəziyyətlə eyni təmədudur. Hesab edirəm ki, başlanğıc yaxşıdır və Azərbaycanın vergi xidmətində e-qaimə modelləri və proqramlarının tətbiqi üçün güclü infrastruktur yaradılıb. Biznes sektorunun müəyyəndələri də etiraf edirlər ki, müasir elektron alətlər sayəsində, eləcə də e-qaimə üzrə hesablaşmaların və sənədləşmə proseslə-

rinin həyata keçirilməsi daha rahat və asandır.

Azərbaycanın vergi qanunvericiliyində kifayət qədər mütərəqqi dəyişikliklər edilib, beynəlxalq standartların tətbiqi üçün normal hüquqi baza mövcuddur.

Elektron qaimə ilə bağlı qanunvericilikdə müəyyən dəyişikliklər edilmiş də məmkün olabilir. Çünkü bu sistem tökcə vergi sahəsi ilə məhdudlaşdırır, hazırda maliyyə, bank sferasının mühəsibatlıq sistemləri yeni osasalar üzərində qurulur, ödeniş sistemlərində dəyişikliklər baş verir, digər sahələrdə hesablaşmaların strukturu təkmilləşdirilir. Bütün bu amillər e-qaimənin hüquqi çərçivəsində də dəyişikliklər labüb edir. Azərbaycan öz qanunvericiliyinin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması sahəsində işlər daha da sistemləşdirilməsi üçün təsirli addımlar atır və bu istiqamətdə işlərin davam etdirilməsi məqsədənəyindən. Xüsusilə də e-ticarətə bağlı qanunvericilikdə dəyişikliklərin edilməsi zoruridir.

- MDB məkanında hansı ölkələr də e-qaimə tətbiq olunur?

- Bu prosesə demək olar ki, öksər üzv ölkələr maraqlıdır. Konkret olaraq onların hansında e-qaiməyə kecid olub, deyo bilərəm, amma OECD ilə eməkdaşlıq edən bütün ölkələrin bu sistemində ömər verdiyin məlumdur. Bu ölkələrin mütəxəssislerinin bezi lə ilə səhəbət zamanı onların da müasir elektron hesablaşmalar sisteminə kecid üçün Al-nin təcrübəsinə öyrənməkdə maraqlı olduğunu hiss etmişəm.

- Fransanın Vergi Administrasiyası ilə Azərbaycanın Vergilər Nazirliyi arasında ikitərofli eməkdaşlığı necə qıymətləndirirsiniz, qarşıda dövrdə hansı birgə layihələrin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur?

- Fransada Azərbaycan vergi sahəsində faydalı eməkdaşlıq edilir. Ölkələrimiz arasında ikiqat

vergitutmanın aradan qaldırılması, eyni zamanda, sərmayələrin təsviqi və qarşılıqlı görüşmənin haqqında sazişlərin imzalanması, bir səra digər sahələrdə faydalı eməkdaşlığı qurulması və inkişaf etdirilməsi, sərməyə qoyuluşlarının həyata keçirilməsi üçün yaxşı imkanlar yaradılmalıdır.

Azərbaycan Fransanın vergi sistemindəki qabaqcıl və müsbət təcərübələrindən faydalanaq üçün əlvərilişli imkanlara malikdir. Xüsusilə də vergi administrasiyasında tətbiq olunan yeni innovativ tədris metodları, elektron təhsil və e-auditələ bağlı Fransanın təcrübəsi Azərbaycan üçün çox faydalı ola bilər.

Fransa və Azərbaycanın vergi orqanları arasında birgə məlumat mübadiləsinin yaradılması da münasibələrin inkişafında müüm rol oynamadı. Bundan başqa, tərefələr vergitutma və vergidən yayınmanın qarşısının alınması, vergi hüquqpozmalarına qarşı müasir alətlərdən istifadə və yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi sayəsində eməkdaşlıq davam etdirilir. Biz, həmçinin, elektron audit, elektron ticarətin vergiye cəlb oluması, elektron mühəsibatlıqın aparılması principləri və vergi borclarının alınmasında effektiv üsullardan istifadə sahəsində eməkdaşlıq edirik. Bütün bu atılan addımlar vergi sisteminde şəffaflığın artırmasına öz müüm təsirlərini göstərməkdədir.

Vergi sistemində kadr potensialının peşəkarlığı amili də mühüm yer tutur və Fransada bu sahədə Avropanın ən yaxşı təcrübəsi mövcuddur. Azərbaycan həzirdə bununla bağlı Fransanın vergi administrasiyasının fəaliyyəti və təcrübəsinin öyrənməkdədir, inanırımkı, bu, öz müsbət bəhərsini vərəcək. Elektron qaimənin tətbiqində böyük irəliliklər əldə edən Fransanın təcrübəsinin öyrənmək dərhal Azərbaycanın vergi administrasiyası üçün müüm əhəmiyyət kəsb edir.

Elbrus CƏFƏRLİ

Yeni onlayn xidmətlər istifadəyə verilib

vaxt sərf etdikləri hüquqi hərəkətlər indi onlayn rejimde baş verir. Bununla da vətəndaşın qeydiyyat idarəsinə getməsinə, hər hansı sənəd almış üçün müraciət etməsinə ehtiyac qalmayıb. Komitenin elektron, SMS və onlayn xidmətləri məhz belə prosedurların aradan qaldırılması məqsədilə yaradılıb: «Onlayn xidmətlərin tətbiq olunmadığı əvvəlki dövrlərdə vətəndaş ona məxsus daşınmaz əmlakı qeydiyyatdan keçirmək üçün 4 dəfə qeydiyyat idarəsinə gəlməli olurdu. Lakin indi bu, yalnız 1 prosedurdan ibarətdir. Təkrar bazarda alqı-satçı əməliyyatı zamanı əvvəller müəyyən vaxt aparan prosedurlar indi aradan qalxbı.

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi idarətərə vətəndaş memnuniyyəti, əlçatanlıq və rahatlıq təmin olunması məqsədilə innovasiyaların tətbiqini davam etdirir. Xidmətlərin sürətlə elektron məsələviyyətə keçməsi, vaxt və rahatlıq amilinə maksimum diqqət, idarəvətənən təməsənən təməsənən daşınmaz əmlakın qeydiyyatına təməsənən təməsənən daşınmaz əmlakın qeydiyyatdan keçirmək üçün 4 dəfə qeydiyyat idarəsinə gəlməli olurdu. Lakin indi bu, yalnız 1 prosedurdan ibarətdir. Təkrar bazarda alqı-satçı əməliyyatı zamanı əvvəller müəyyən vaxt aparan prosedurlar indi aradan qalxbı.

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin İctimaiyyətə əlaqələr və protokol səbəsindən müdiri Qulu Xəlilovun sözlərinə görə, vətəndaşların əvvəller qeydiyyatla bağlı keyfi

yalnız sonda çıxarışını götürmək üçün ərazi idarəsinə gəlir».

Komitə tərəfindən tətbiq olunan yeni onlayn xidmətlərin yüksək sənədlərin ərazi qeydiyyat idarəsinə onlayn göndərilməsinə əhatə edir. Bu o deməkdir ki, birdən-birə 3 hüquqi əməliyyatın icrası elektronlaşdır. Yəni vətəndaş əvvəl yüksək arayışını almaq üçün ərazi idarəsinə getməlidir. Qeydiyyat prosesinin bu dərəcədə sadəleşməsi alqı-satçı əməliyyatlarının, qeydiyyata alınan əmlakların sayınn artmasına səbəb olub. Bununla da vətəndaşların dövlət reyestrindən çi-

xarşı olun daşınmaz əmlakdan həm hüquqi, həm də iqtisadi mənfeət mənbəyi kimi istifadəsi küləvildər. Bu isə ondan qaynaqlanır ki, komitə idarətərə sosial amillərin, vətəndaş fakturunun prioritet olmasına daim diqqətdə saxlayır.

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi nəinki onlayn, eyni zamanda, SMS və elektron xidmətləri də vətəndaşların istifadəsinə verib. Bu xidmətlərdən istifadə qaydaları həm çox sadədir, həm də vətəndaşlar idarəyə göndərillər.

Hazırda Azərbaycanın ilk peyki - «Azerspace-1» vasitəsilə 121 kanal yayımlanır.

Azərbaycanda indiyədək 24 min 297 domen adı rəsmi qeydiyyatdan keçib.

Ötən ay 85 minədək avtomobil icbari siortaya cəlb olunub.

Yanvar-iyul aylarında pərakəndə ticarət subyektlərində istehlakçılar 14 milyard manatlıq və ya 2014-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 12,5% çox əmtəə satılıb.

Cari ilin yeddi ayında elektron ticarət dövriyyesinin 96,6% ni qeyri-ərzaq malları təşkil edib.

2015-ci ilin yanvar-iyul aylarında idarətərənən həcmi əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 17,8% artaraq 561,7 milyon manat olub.

Bu ilin 8 ayı ərzində respublika üzrə 3870-dək sahibkara 138,4 mln. manat güzəştli kredit verilib.

- ❖ Hazırda Azərbaycanın ilk peyki - «Azerspace-1» vasitəsilə 121 kanal yayımlanır.
- ❖ Azərbaycanda indiyədək 24 min 297 domen adı rəsmi qeydiyyatdan keçib.
- ❖ Ötən ay 85 minədək avtomobil icbari siortaya cəlb olunub.
- ❖ Yanvar-iyul aylarında pərakəndə ticarət subyektlərində istehlakçılar 14 milyard manatlıq və ya 2014-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 12,5% çox əmtəə satılıb.
- ❖ Cari ilin yeddi ayında elektron ticarət dövriyyesinin 96,6% ni qeyri-ərzaq malları təşkil edib.
- ❖ 2015-ci ilin yanvar-iyul aylarında idarətərənən həcmi əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 17,8% artaraq 561,7 milyon manat olub.
- ❖ Bu ilin 8 ayı ərzində respublika üzrə 3870-dək sahibkara 138,4 mln. manat güzəştli kredit verilib.

DAHA ZƏNGİN MƏLUMAT!

VERGİLƏR NAZIRLIYI, İQTİSADİYYAT VƏ SƏNAYE NAZIRLIYI, M

Hüquq məsləhətxanamız

Samirə Musayeva

Azərbaycan Respublikası
Vergiler Nazirliyinin Hüquq Baş İdarəsinin rəisi
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Sərnişin və yük daşımaları

Gəncə şəhərində yaşayıram. Taksi fəaliyyəti ilə məşğul olacağım təqdirdə nə kimi öhdəliyim yaranır?

Vergi Məcəlləsinin (Məcəllə) 218.1.1-ci maddəsinə əsasən, mülkiyyətindən və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə (beynəlxalq yük və sərnişin daşımaları istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını (cümədən taksi ilə) və yaxud həmin daşımaları müqavilə əsasında digər şəxslər vasitesilə həyata keçirən şəxslər sadələşdirilmiş verginin ödənilməsi.

Məcəllənin 221.4.7-ci maddəsinə qeyd edilir ki, avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarını hər bir avtomobil nəqliyyatı vasitəsi üçün Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat Nazirliyindən təqvim ayının sonundakı öz isteklərinə uyğun olaraq növbəti ay, rüb, yarimil və ya il üçün ciddi hesabat blankı olan «Fərqlənmə nişanı» almalıdır. «Fərqlənmə nişanı» vergi ödəyicisinin Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş formada ərizəsinə əsasən iki iş günündən gec olmayışaraq verilir.

«Fərqlənmə nişanı» almaq üçün vergi ödəyicisinin ərizəsinə həmin fəaliyyətə görə sadələşdirilmiş verginin ödənilməsini təsdiq edən bank ödəniş sənədi əlavə edilməli, həmin sənəddə avtomobil nəqliyyatı vasitəsinin dövlət qeydiyyatı nişanının seriya və nömrəsi aydın göstəriləməlidir. Avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən həquqi şəxslər və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər hesablanmış vergini tam məbləğdə dövlət büdcəsinə ödədikdən sonra onlara «Fərqlənmə nişanı» verilir. Avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən

şəxslər tərəfindən ödənilmiş vergi onların həmin ayda fəaliyyət göstərib göstərməsindən asıl olmayaqqa geri qaytarılır və növbəti ayın vergileri ilə əvəzədirilir.

Avtonəqliyyat vasitəsinin sahibi və ya istifadəçisi dəyişdikdə, həmin nəqliyyat vasitəsinə sonrakı aylar üçün əvvəlki sahib və ya istifadəçi tərəfindən qabaqcədan ödənilmiş vergiler nəzərə alınır və verginin ödənilməsi tödikdən qeydiyyatın həyata keçirilməsi üçün yenidən «Fərqlənmə nişanı»nın yenidən rəsmiləşdirilməsi tələb olunur.

Taksi ilə sərnişin daşınması üzərə sadələşdirilmiş verginin aylıq məbləği 9 manatdır. Taksi ilə sərnişin daşınması Gəncə şəhərində və həmin şəhərlər digər yaşayış məntəqələri arasında həyata keçirildikdə sadələşdirilmiş verginin aylıq məbləğinə 1,5; Gəncə şəhəri ilə Bakı şəhəri arasında həyata keçirildikdə isə 2,0 əmsal töbəq olunmaqla sadələşdirilmiş verginin məbləği müyyən edilir (Məcəllə, maddə 220.5).

«Fərqlənmə nişanı»nın formaları Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən müyyən edilir və özündən vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxsin tam adı və ya fiziki şəxsin adı, atasının adı, soyadı; vergi ödəyicisinin VÖEN-i; nişanın qüvvədə olma müddəti; avtonəqliyyat vasitəsinin markası və dövlət qeydiyyatı nişanı; avtomobil nəqliyyatı vasitələrində oturacaq yerlərinin sayı və ya yüksəkliyi; qabiliyyəti; daşımının həyata keçirildiyi ərazi; ödənilməsiz verginin məbləği kimi məlumatları eks etdirir.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, «Fərqlənmə nişanı» olmadan avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə sərnişin və ya yük daşımamasına görə 40 manat məbləğində maliyyə sanksiyası töbəq edilir (Məcəllə, maddə 58.2).

Suallarınızı redaksiyamızın ünvanına: AZ 1073, Bakı ş., Landau küç., 16 və ya s.musayeva@taxes.gov.az
elektron poçt ünvanına göndər bilərsiniz.

Vergidən yayınma cinayət məsuliyyəti yaradır

Kiçik sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan Həsənov Emin İsfaf oğlu bir müddət sonra iki mehdud mesuliyətli cəmiyyət (MMC) - «Alberto-Molto» və «Arco Da Vella» MMC-ləri yaratmaqla öz biznes imkanlarını artırıb.

Dəftərxana və ofis ləvazimatları, müxtəlif məişət və idman malları, texniki peşə təhsili və digər müəssisələr üçün məlumat kitabçılarının satışı və eləvə xidmətlərin göstərilməsi ilə məşğul olan MMC rehbəri kifayət qədər geniş alıcı toplaya bilir. Onların sırasında özəl şirkət və təşkilatlarla bərabər təhsil, sehiyyə və idman sahələrinə aid dövlət qurumları da əsas mütəxətilərdən olur. Yaxşı gelir əldə edən sahibkar, buna baxmayaraq, dövlətə ödənilməli olan vergilərin gizlədilməsi üçün müxtəlif vasitələrdən istifadə edir. Hər iki müəssisənin mühasibatlı senedlərinin və vergi bayannamelerini saxtalaşdıraraq, faktiki olaraq, real gelirlərini gizlətməye çalışır. Amma vergi orqanlarının qanunəməvafiq şəkildə həyata keçirdikləri səyyar yoxlamalar zamanı E.Həsənovun vergi fırıldاقlığını dair emməlli ifşa olunur.

Vergi orqanları «Alberto-Molto» MMC-də baş veren qanun pozuntuları ilə bağlı arasındaki apararalar məsəsində 2730,50 manat məbləğində sadələşdirilmiş verginin ödənilmədiyi öz təsdiqini tapır. Beləliklə, E.Həsənovun Vergi Məcəlləsinin 16.1.1, 16.1.4, 53.1, 72, 77.3, 78.1, 219.1 və 220.1-ci maddələrinin tələblərini pozmasına dair

faktlar və digər maddi sübutlar əsasında baresində CM-in 213.1-ci maddəsi ilə 132980166 nömrəli cinayət işi başlanır. Eyni zamanda, digər yoxlama nəticəsində «Arco Da Vella» MMC-də vergi bayannamelerine təhrif olunmuş məlumatlar daxil etməklə 3325,51 manat məbləğində sadələşdirilmiş verginin dövlət bütçəsinə ödənilməkəndən yandırılması da öz təsdiqini tapır. Bu fakt üzrə isə 132980165 nömrəli cinayət işi açılır.

Sonradan hər iki cinayət işi eyni icradatda birləşdirilərək CM-in 213.1-ci maddəsi üzrə istintaq davam etdirilir. Şəhid qismində dindirilən «Alberto Molto» və «Arco Da Vella» MMC-lərə ticarət səvdələşmələrində iştirak etmiş şəxslərin ifadəleri, alqı-satqı müraciətləri və bank köçürümləri, ceklər, mühabibatlı sənədlər, məhkəmə-mühəsibat ekspertizasının rəyləri və digər maddi sübutlar əsasında E.Həsənovun törediyi cinayət emməlli tam sübuta yetirilir. Təqsirləndirilən şəxs məhkəməye verdiyi ifadesində «Alberto Molto» və «Arco Da Vella» MMC-lərə birbaşa özü rehbərlik etdiyini, vergi bayannamelerini və digər mühasibatlı sənədlərini təkəşəfə hazırladığını və digər şəxslərin bu qanunsuzluqlarda iştirak etmediyini bildirir.

Beləliklə, Sumqayıt Şəhər Məhkəməsinin hökmü ilə E.Həsənov 2 il müddətində azadlıqladan məhrum edilib.

ELBRUS

Elektron xidmətlər şəffaflığın artırılmasına təminat verir

Büyürəldə Prezident İlham Əliyev «Dövlət xidmətlərinin güzəştli kreditlərin verilməsi və s. biznesin inkişafında mühüm rol oynayır. Son illər sahibkarlıq fəaliyyəti növünün lisenziallaşdırma prosedurlarının elektronlaşdırılması sahəsində bəzi tədbirlər haqqında» formanın imzalayıb. Sənəddə on mühüm maddələrdən biri sahibkarlıq sektorunda elektron xidmətin mövqiyasının genişləndirilməsi və sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün xüsusi razılıq (lisensiya), sertifikat, şəhadətnama və digər sənədlərin elektronlaşdırılmasıdır. Formanın sahibkarlıq fəaliyyəti üçün tələb olunan xüsusi razılıq sənədlərinin elektron qaydada verilməsi «ASAN xidmət» vəsaitəsilə həyata keçiriləcək. Bu məqsədən yaradılacaq «Eletron lisensiya» portalı fəaliyyətə başladıqdan sonra sahibkarlar lisensiya və digər sənədləri elektron qaydada əldə edə biləcəklər. Bu isə sahibkarlıq fəaliyyətinin stimullaşdırılması, şəffaflığın temin edilməsi, asan və rahatlıq məqsədi xüsusi razılıq sənədini tələb edən fəaliyyət növünün sayı koskin şəkildə azaldılınca, lisensiya müddəti uzadılıb, lisensiya verilməsi prosesində dövlət orqanları tərəfindən sui-istifadə hallarına yol verməyən və bu sahədə şəffaflığın təmin edən qaydalar töbəq edilir. İcazələrin

hid məlumat reyestri, sahibkarlara güzəştli kreditlərin verilməsi və s. biznesin inkişafında mühüm rol oynayır. Ödənişləri Portal çərçivəsində ödəyir. E-xidmətlərin on mühüm istiqamətlərindən biri kimi sahibkarlıq fəaliyyəti növü ilə məşğul olmaq üçün tələb edilən xüsusi razılıq (lisensiya) və icaza sistemi ilə bağlı sahibkarların məlumatlandırılmasına xidmət edən icazələr Internet Portalı yaradılıb. Bu portal informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində qaracıl nüaliyyətərən tətbiqi yolu ilə vətəndaşlarının, eləcə də sahibkarların icazələrlə bağlı məlumatlılıq səviyyəsinin yüksəldilməsinə və bu sahədə şəffaflığın daha da artırılmasına xidmət edir. Portal sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyənlər və fəaliyyətinin genişləndirilərək yeni sahələrdə çalışmaq istəyənlər vərəkən sahibkarlara həmin fəaliyyətin növündən asılı olaraq tələb olunan icazə xarakterli sənədlər, onların almışları prosedurları, icazələrin verilmə və qüvvədə olma müddətləri, bu icazələri verən dövlət orqanları tərəfindən sui-istifadə hallarına yol verməyən və bu sahədə şəffaflığın təmin edən qaydalar töbəq edilir. Sahibkarların məlumatlılıq səviyyəsinin artırılmasına

Fiziki və hüquqi şəxslər xüsusi razılıq, sertifikat və digər sənədlərin verilməsi prosedurlarının elektronlaşdırılması sahibkarlıq inkişaf etdirilməsi sahəsində görülən işlərin səmərəliliyini dəha da artıracaqdır

sistemini təkmilləşdirilməsi istiqamətinə ciddi addım atılıb. Sahibkarlıq subyektlərinə verilən bütün icazələr barədə məlumatları oks etdirən vahid reyestir internet portalının yaradılmasına başlanılib.

Elektron xidmətlərinin genişləndirilməsi ilə əlaqədar lisenziallaşdırma sahəsində qaydalar daha da təkmilləşdiriləbilir. Fiziki və hüquqi şəxslər üçün lisenzialların verilməsi, qrant müqavilələrinin alınması, elektron qaydada aparılması üçün işləri yekunlaşdırın İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi bu sahədə müvafiq rüsum və ödənişlərin Hökumət Ödənişləri Portal çərçivəsində həyata keçirilməsinə tömən etmek niyyətindədir. Artıq İSN daxili sistemini təkmilləşdirən Mərkəzi Bank tərəfindən yaradılmış Kütüvə Ödənişlər üzrə Mərkəzləşdirilmiş İnfomasiya Sistemini (KÖMİS) integrasiya edib. Sahibkarlar lisenziallarının alınmasına görə rüsumları bu sistemlərin platformasında Hökumət

tərəfindən yaradılmasına başlanılib. Sahibkarlıq üçün tələb olunan xüsusi razılıq sənədlərinin tamamilə elektronlaşdırılması dövlət-biznes münasibətlərinin minimuma enməsinə töbəq olacaq, sahibkarların azad fəaliyyətin dəha da stimullaşdıracaqdır.

Elbrus CƏFƏRLİ

Turizmin inkişafı üçün yeni layihələr həyata keçiriləcək

«2016-2025-ci illər üçün Azərbaycanda turizmin inkişaf strategiyası» hazırlanıb

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış yeni layihə Azərbaycanda turizm sənayesinin mövcud vəziyyəti, inkişaf potensialı, turizmin inkişafında hökumətin rolü, məraqlı tərəflər arasında potensial əməkdaşlıq formaları və bir səra digər mühüm elementlər haqqında məlumat və tövsiyələri təqdim edir. İcazələrin

rəsəd turizm şirkətlərinin akkreditasiyadan keçməsi Qaydası» məhz bu məqsədlərə xidmət edəcək. Bu sənəd Azərbaycan Respublikasının Miqrasiya Məcəlləsinin 38.7-ci maddəsinə uyğun hazırlanıb və turistlərə elektron viza hüququnu əldə etmək üçün istifadəçisi yararlanıb. Onların arasından xarici ölkələrdən, o cümlədən ABŞ, Türkiyə, Rusiya, Polşa, Niderland, Çin, Almaniya, Fransa və Böyük Britaniyadan istifadəçilər də var.

Sahibkarlıq üçün tələb olunan xüsusi razılıq sənədlərinin tamamilə elektronlaşdırılması dövlət-biznes münasibətlərinin minimuma enməsinə töbəq olacaq, sahibkarların azad fəaliyyətin dəha da stimullaşdıracaqdır.

İqtisadiyyat və Turizm Nazirliyindən xüsusi razılıq (lisensiya) alan və qeyd olunan

Qeyd edək ki, «Azərbaycan Respublikasına gələn əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə viza rosmiləşdirilməsi üçün müvafiq rüsum və ödənişlərin təqdiməsi»na uyğun olaraq, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyindən xüsusi razılıq (lisensiya) alan və qeyd olunan

gəldən sonra təqdiməsi tətbiq olunur. Xatırlaqla ki, elektron turist vizaları müraciət edildikdən on gec 10 gün müddətinə rəsmiləşdirilir. Prezident İlham Əliyevin müvafiq tapşırıqına uyğun olaraq, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilkin olaraq göləm turizm şirkətinə 65 turistinə sənədən istifadə edərək

Rəşad SADIQOV

Öton həftə Bakıda «Əmlak vergisi: yeniliklər və problemlərin həlli yolları» mövzusunda seminar keçirilib. Əldiyə Nazirliyinin Bələdiyyələrlə İş Mərkəzi, Nəsimi rayon bələdiyyəsi, «Bələdiyyə höyəti» qəzeti və Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Təşkilatı (GIZ) tərəfindən təşkil olunan tədbirin məqsədi əmlak vergisinin yüksəkliyi ilə bağlı Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklərə tərafında fikir və təcrübə məbadiləsi aparmaq, bu istiqamətdə dünyada tətbiq edilən yeniliklər barədə məlumat vermək və mövcud problemlərin həlli yollarını müzakirə etmək olub.

Yerli özünüidarəetmənin inkişafı üçün mərkəzi orqanın yaradılması təklif olunur

Seminarda Əldiyə Nazirliyinin Bələdiyyələrlə İş Mərkəzinin rəisi Mehdi Solimzadə «Azerbaycanda oksmörkezloşdırma siyasetinin və yerli özünüidarəetmənin təkmilləşdirilməsinin başlıca istiqamətləri» mövzusunda çıxış edərək bildirib ki, yerli özünüidarəetmənin inkişafını təmin etmək üçün strateji hədəflər müəyyənən tətbiq olunmalıdır. Bu sahədə gələcək inkişafın başlıca məqsədləri insan potensialının artırılmasına və əhalinin heyat şoraitinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilməlidir. Bələdiyyələrin qarşılaşdığı mövcud problemlərə diqqətə yanaşılmalı və onların tezliklə həlli istiqamətində çalışmaq lazımdır. Belə problemlərdən biri de bələdiyyələrin əmlak vergisi ilə bağlıdır.

Qeyd olunub ki, bu istiqamətdə müntəzəm addımlar atılır, yeniliklər tətbiq edilir və mühüm təcrübə qazanılır. Nəsimi bələdiyyəsinin qazandığı təcrübəni, tətbiq etdiyi yenilikləri əmlak vergisinin yüksəkliyində mövcud olan problemlərin həllində çıxış yollarından biri kimi qəbul etmək olar. M.Solimzadənin sözlerini görə, yerli vergilərin yüksəkliyində yeni qanunvericilik bazası yaradılmış, bələdiyyələrin fealiyyətinə her hansı müdaxilələrə yol verilməməli, onlar öz büdcələrindən səmərəli şəkildə istifadə etməlidirlər. Bunu nəslənədər yerli özünüidarəetmənin inkişafı üçün məsuliyət daşıyan mərkəzi orqanın yaradılması məqsədəyən olardır.

Tədbirdə Nəsimi rayon bələdiyyəsinin sədri Nazim Qaraxanov «Əmlak vergisi: yeniliklər və problemlərin həlli yolları» mövzusunda çıxış edərək əmlak vergisinin yüksəkliyində çətinliklə toxunaraq, bu məqsədə bələdiyyə tərəfindən yeni layihələrin həyata keçirildiyini qeyd edib. Bildirib ki, Nəsimi bələdiyyəsinin internet resursu təkmilləşdirilib və əmlak vergisinin ödənişini həyata keçirmək üçün onlayn ödəme həyata keçirilib: «Artıq bələdiyyəmiz nağdsız ödəmədə ilk olaraq onlayn ödəməyə keçidi reallaşdırıb. Bundan əlavə, «E-manat» sisteminde ilk olaraq Nəsimi bələdiyyəsində ödənişi elektron vasitələrə həyata keçirmək mümkün olacaq. Bütün bunlar daxili imkanlarımız he-sabına mümkün olub».

Vətəndaşlara vergi mədəniyyəti aşanlanmalıdır

Seminarda iştirak edən Prezident Administrasiyasının Regional idarəetmə və

yerli özünüidarəetmə orqanları ilə iş şöbəsinin sektor müdürü Kamran Bayramov bildirib ki, bu ilin altı ayında ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə Azərbaycanda daşımaz əmlak vergisi üzrə daxil olan vəsaitin həcmi 6,5 faiz artıb. Ölkənin 36 şəhər və rayonunda əmlak vergisi üzrə ciddi artım müşahidə edilib: «Məsələn, Səbail rayonunda daşınmaz əmlak vergisi üzrə daxil olmaların həcmi 87,9, Gence şəhəri üzrə 88,9, Colilabadda 89,3 faiz, Şəmkirde 1,5, Şirvanda 2,5, Gədəbəyde isə 15,5 defə artım müşahidə edilib. İlin sonuna daşımaz əmlak vergisi üzrə daha çox artım gözlənilir».

K.Bayramov qeyd edib ki, bələdiyyələr daxilində vergitutma obyektlərinin və vergi ödəyicilərinin üçü ilə bağlı program hazırlıban və bütün bələdiyyələrə paylaşıb. Programda vergitutma obyektləri və vergi ödəyicilərinin üçü ilə yanaşı, yerli vergi və ödənişlərin hesablanması, onunla bağlı müvafiq şəhadətnamələrin, tədiyyə bildirişlərinin avtomatik şəkildə çatdırılması, eləcə də vergi və ödənişlər üzrə elədə olunan vəsaitin xərclənməsi barədə hesabatların hazırlanması da nəzərdə tutulub. Sektor müdürü əlavə edib ki, bələdiyyələrin 95 faizi kompüterlə təmin edilib və tezliklə bu raqm 100 faiza çatdırılacaq. Qeyd olunub ki, bələdiyyələr vergilərin yüksəkləşməsi istiqamətində bütün resurslarını səfərbər etməlidir, əhali səmərəli iş qurulmalı, bu sahədə uğur qazanmış bələdiyyələrin təcrübəsindən yararlanmaqla vətəndaşlara yerli vergiləri dəmək mədəniyyəti işləndirməlidir.

Ölkənin inkişafında bələdiyyələrin rollunu xüsusi vurgulayan millət vəkili metbuatda özünüidarəetmə orqanlarının fealiyyətinə geniş yer ayrılmamasının vacibliliyini diqqətə çatdırıb, bələdiyyələrlə bağlı insanların ictimai fealiyətinin artırılması nəzəriliyini qeyd edib.

«Əmək yarmarkaları» işxataran və işsiz vətəndaşların, xüsusi iş gənclərin laiyqli işlə təmin olunması sahəsində mü hücumlu mədəniyyəti işləndirməlidir. Bu, vətəndaşın vergi ödəyicisi olduğunu təsdiq edən sənəddir və psixoloji baxımdan da böyük əhəmiyyət

kəsb edir».

Ötən il müqayisədə bələdiyyələrdə bütün vergi ödənişləri üzrə ümumi artımın müşahidə olunduğu vərəkulayın K.Bayramov bu sahədə inkişafı eks etdi. Bir sənədən sonra göstəriciləri də diqqətə çatdırıb. Yarım il ərzində mehmanxana, sənatoriya, kurort üzrə ödənişlərdə 16,3 faiz artım müşahidə olunduğu qeyd edən sektor müdürü bələdiyyə torpaqlarının sahəsindən elədə olunan ödənişlərin koskin azalmasını müsbət amil kimi qiymətləndirib. Bildirib ki, bu sahədə demək olar ki, 50 faizdən çox azalma qeydə alınıb: «Bu, müsbət haldır, çünki artıq bələdiyyələr əsas diqqəti torpaq satışına deyil, digər vergi ödənişlərinə yönəldiblər».

Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri Arif Rəhimzadə çıxışında daşınmaz əmlaklardan tutulan vergilərin yüksəklərindən müvəyyən çətinliklərin olduğunu qeyd edib. Bildirib ki, ev təsərrüfatları və mənzillərin bir qisminin qeydiyyatdan keçməməsi vergilərin yüksəklərindən müvəyyən problem yaradır, məhz buna görə bir çox hallarda votəndəşlər vergi ödəməkdən boyun qaçırırlar. Bu baxımdan, vergilərin yüksəkləsminin təmin etmək üçün bələdiyyələrin üzərinə çox böyük vəzifə düşür. Verginin yüksəkləsindən əsas amillərden biri insanları bələdiyyə vergilərini ödəməyə təşviq etməkdir. Seçicilər yüksək vəsaitin hara xərcləndiyi izah edilənlə, bu sahədə geniş maarifləndirmə işi aparılmalıdır, gərnilən işlər barədə əhaliyə mədəniyyəti məlumat verilməlidir.

Ölkənin inkişafında bələdiyyələrin rollunu xüsusi vurgulayan millət vəkili metbuatda özünüidarəetmə orqanlarının fealiyyətinə geniş yer ayrılmamasının vacibliliyini diqqətə çatdırıb, bələdiyyələrlə bağlı insanların ictimai fealiyətinin artırılması nəzəriliyini ilə bağlı Metodiki Vəsait» və 2014-cü ildən Bakı şəhərinin Binəqədi, Abşeron rayonunun Saray və Şəmkir rayonunun Şəmkir bələdiyyələrində yerli (bələdiyyə) ver-

«Bələdiyyə hayatı» qəzetinin baş redaktoru Vüqar Vətofigli işe çıxışında bələdiyyələrin qarşılaşdığı problemlərdən, əmlak vergisinin yüksəkliyi ilə bağlı yeniliklərə danışır. Əhalinin onlayn ödənişə mərağının artırılmasının və bu sistemin geniş təbliğ olunmasının vacibliliyini qeyd edən baş redaktor bu sahədə Nəsimi bələdiyyəsinin fealiyyətini xüsusi vərəkulayıb.

Vergilər Nazirliyi bələdiyyələrin vergi yüksəklərini asanlaşdırmaq üçün bir sıra layihələr həyata keçirir

Seminarda çıxış edən Vergilər Nazirliyinin Vergi siyaseti və strateji araşdırımları Baş İdarəsinin Vergi siyaseti idarəsinin rəisi Nicat İmanov nazirliyin bu sahədəki fealiyyətindən, həyata keçiridiyi layihələrdən və görüləcək işlərdən danışır. İdarə rəisi bildirib ki, «Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 aprel 2002-ci il tarixli 683 nömrəli formanının 2-ci böndən əsasən, bələdiyyələrlərə yerli vergilərin və ödənişlərin düzgün hesablanması, tam və vaxtında ödənilməsi, həbələ vergi qanunvericiliyinə riayət edilməsi sahəsində metodiki rehberliyi Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi həyata keçirir. Qeyd olunan fərməndən irəli gələn vəzifələrin icrası məqsədilə vergilər nazirinin əmri ilə «Yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait»

Bunlara yanaşı, yerli (bələdiyyə) vergi ödəyicilərinin istifadəsi üçün «Internet Bələdiyyə İdarəsi» (www.e-belediyeye.gov.az) yaradılmışdır. Yerli (bələdiyyə) vergi ödəyiciləri sayta daxil olmaq üçün bələdiyyələrdən şifrə və parol alımaqla, yaxud Asan imza və mobil imzadan istifadə etməklə bələdiyyələrin onlarla təqdim etdiyi elektron xidmətlərdən yararlanma bilərlər. Bu elektron xidmətlərə yerli (bələdiyyə) vergi ödəyicilərinin torpaq və əmlakının onlayn qeydiyyatına alınması, yenidən qeydiyyatı və qeydiyyatdan çıxarılması, şəxsi hesab vərəqəsi nə baxış, hesablanmış vergilərə dair bildirişlərin ələdə edilməsi, yerli (bələdiyyə) vergi ödəyicilərinin qeydiyyatda olduğu bələdiyyəyə onlayn müraciəti və digər elektron xidmətlər daxildir.

Tədbirdə çıxış edən digər şəxslər də

yeni sistemin tətbiq edilməsinin əhəmiyyətindən, bələdiyyələrin qarşılaşduğu problemlərin aradan qaldırılması yolları təqdim edir. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ vergi (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti subyektlərinin üçətindən ilə bağlı Metodiki Vəsait» və «Bələdiyyələrin vergi sistemi» kitab şeklinde çap etdirilərək pilot layihə həyata keçirilən bələdiyyələrlə qarşdırılıb. Eyni zamanda, Vergilər Nazirliyinin sifarişi əsasında yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi qaydalarının tək-milləşdirilməsi və bu sahədə üçət, həbələ yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fealiyyəti

Böyük məbləğdə vergi borcunu ödəməyən vergi ödəyicilərinə qarşı sərt tədbirlər görülür

Vergi ödəyicisinin Vergi Məcəlləsində göstərilən hallarda və qaydada müəyyən edilmiş vergiləri (o cümlədən cari vergi ödəmələrini) ödəmək vəzifəsi onun vergi öhdəliyi hesab olunur. Vergi ödəyicisi vergi qanunverciliyinin telebələrinə uyğun olaraq verginin ödənilməsini nəzərdə tutan şəraitin yaradığı andan vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə cavabdehdir.

Vergi ödəyicisi vergi öhdəliyini Vergi Məcəlləsində müəyyən edilmiş müddətde yerinə yetirməkdə vergi borcu yaranır ki, vergi orqanları tərəfindən onların alınması məqsədilə qanunverciliyin dənədə tutulmuş tədbirlər görülür. İlk olaraq, hesablanmış və ya yenidən hesablanmış vergilərin, faizlərin və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının 5 gün müddətində ödənilməsi barədə vergi ödəyicisini bildirir gəndərlər. Borc bildiridə göstərilən müddətə ödənilməkdə, vergi orqanı vergi ödəyicisi-

nin milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarından vergilər üzrə borcların və faizlərin, tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının dövlət büdcəsinə alınması üçün banka və ya digər kredit təşkilatına icra (ödəniş) sonəri olan sərəncam verir. Borc bundan sonra da ödənilməkdə, yaranmış vergi borclarının, habelə həmin öhdəliyin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar vergi borcu üzrə hesablanmış faizlərin və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının ödənilməsini təmin etmək əsaslı kimi vergi ödəyicisinin əmlakı siyahıya alınır və mövcud qanunverciliyin uyğun olaraq, belə vergi ödəyicilərinə qarşı daha sərt tədbirlər görülür.

Məlumat olduğu kimi, Cinayət Məcəlləsinin 213-cü maddəsinə əsasən, xeyli miqdarda (iki min manatdan əlli min manatadək olan məbləğ) və ya külli miqdarda (əlli min manatdan yuxarı olan məbləğ) vergiləri ödəməkdən yayınma-

Cinayət tərkibi yaradan məbləğdə borcu olan vergi ödəyicilərinə borc materiallarının birgə aşdırılması və onun ödənilməsi barədə çağrış vərəqələri göndərilir, bora araşdırılmışdan sonra da ödənilməkdə ise cinayət tərkibi yaradıvər. Vergi borcu ilə bağlı materiallar ibtidai istintaq qaydasında aşdırılması möqəsidi ailəyyəti üzrə Vergiler Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti göndərilir.

Mövcud praktika göstərir ki, vergi ödəyiciləri barədən cinayət işinin açılmış onların işgüzar nüfuzuna ciddi xələl götərən amillərdən biri olduğuna görə, xeyli və ya külli miqdarda vergi borclarının ödənilməməsini görə barəsində cinayət işi açılan vergi ödəyicilərinin çoxu borclarını qısa müddət ərzində dövlət büdcəsinə ödeyirler.

Təkcə cari ilin səkkiz ay ərzində 1585 vergi ödəyicisi barəsində toplanmış materiallar Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti gö-

dərilmədir. Onlardan 123 vergi ödəyicisi ümumilikdə 2,1 milyon manat məbləğində borclarını tam ödədikləri üçün barələrdən cinayət işinin başlanmasından imtina olunması barədə qorar çıxarılmış, 162,6 milyon manat məbləğində vergiləri ödəməkdən yayınmış 1394 fiziki və hüquqi şəxs barəsində isə cinayət işləri başlamışdır. Başlanmış cinayət işləri üzrə təkəcə cari ilin səkkiz ay ərzində dövlət vurulmuş 36,9 milyon manat məbləğində ziyənin ödənilməsi edilmiş, 29,8 milyon manat məbləğində vergi borcunu tam ödəmiş vergi ödəyiciləri barədə 363 iş üzrə icrataya xitəm verilmişdir. Bundan başqa, aşdırılması davam etdirilən 152 cinayət işi üzrə daha 7,1 milyon manat məbləğində vergi borcu dövlət büdcəsinə ödəyirler.

Məlumat üçün bildiririk ki, belə vergi ödəyicilərinin tam siyahısı ilə Vergiler Nazirliyinin www.taxes.gov.az rosmi internet səhifəsinin «Borclu vergi ödəyiciləri» bölməsində tanış ola bilərsiniz.

Sıra №-si	Vergi organı	Vergi ödəyicisinin adı	Vergi ödəyicisinin rayonu	Sıra №-si	Vergi organı	Vergi ödəyicisinin adı	Vergi ödəyicisinin rayonu
1	Bakı VD	"ENRON" MMC	YASAMAL RAYONU	74	Bakı VD	"PRİNSİP D" MMC	NƏŞİMİ RAYONU
2	Bakı VD	"ENERGETİK QURAŞDIRMA VƏ SAZLANMA" MMC	YASAMAL RAYONU	75	Bakı VD	"VEAMI" MMC	NƏŞİMİ RAYONU
3	Bakı VD	"ENFROKOMPLIKT" MMC	YASAMAL RAYONU	76	Bakı VD	"FORTUNA İNŞAAT" MMC	SƏBAIL RAYONU
4	Bakı VD	"GÖYGÖL 2011" MƏNZİL-TİKINTİ KOPERATİVİ	YASAMAL RAYONU	77	Bakı VD	"ÇUKUROVA LTD" FİRMASI	SƏBAIL RAYONU
5	Bakı VD	"OLQUDUS MT" MMC	YASAMAL RAYONU	78	Bakı VD	"FƏQAN-D" MMC	SƏBAIL RAYONU
6	Bakı VD	"SAF TƏCHİZATÇI" MMC	YASAMAL RAYONU	79	Bakı VD	"UGUR SL" MƏRDUD MƏSULÜYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ	SƏBAIL RAYONU
7	Bakı VD	"AVANOQARD INVEST" MMC	YASAMAL RAYONU	80	Bakı VD	"REKLAM SERVİS-RS MMC" MMC	SƏBAIL RAYONU
8	Bakı VD	"GENESIS CONSTRUCTION" MMC	YASAMAL RAYONU	81	Bakı VD	"H.H.Zİ" KİCİK MÜƏSSİSƏSİ	SƏBAIL RAYONU
9	Bakı VD	"VENTA QURU" MMC	YASAMAL RAYONU	82	Bakı VD	FƏRMANOV NAMIK AZƏR OĞLU	SƏBAIL RAYONU
10	Bakı VD	"AGA İNSAAT 05" MMC	YASAMAL RAYONU	83	Bakı VD	"KONLUR" ARXİKTETURA LAYİHƏ-SƏNAYE MÜƏSSİSƏSİ	NƏRİMANOV RAYONU
11	Bakı VD	5 SAYLI İNSAAT İŞTEHSALAT İŞBƏRNƏFAT İDARƏSİ	YASAMAL RAYONU	84	Bakı VD	"İNŞAATÇI H.F" MMC	NƏRİMANOV RAYONU
12	Bakı VD	"COMMAND-NS" MMC	YASAMAL RAYONU	85	Bakı VD	"İNŞAAT-I.V.I." MMC	NƏRİMANOV RAYONU
13	Bakı VD	"MASTER-CSU" MMC	YASAMAL RAYONU	86	Bakı VD	"AYSBERQ Z" MMC	NƏRİMANOV RAYONU
14	Bakı VD	"VESTRO-N" MMC	YASAMAL RAYONU	87	Bakı VD	QORÇUYEV HƏŞAD NƏRİMAN OĞLU	NƏRİMANOV RAYONU
15	Bakı VD	"UCUR-AL" MMC	YASAMAL RAYONU	88	Bakı VD	"MMM-INVEST" MMC	BİNQƏBDİ RAYONU
16	Bakı VD	"KONŞU-CE" MMC	YASAMAL RAYONU	89	Bakı VD	"ESPİRTİ-S" MMC	BİNQƏBDİ RAYONU
17	Bakı VD	"DEKOR-CD" MMC	YASAMAL RAYONU	90	Bakı VD	"INTER SERVİS-IS" MMC	BİNQƏBDİ RAYONU
18	Bakı VD	"KRIPTOS-ACD" MMC	YASAMAL RAYONU	91	Bakı VD	"AZAKSECOM" MMC	BİNQƏBDİ RAYONU
19	Bakı VD	"VIJUN AZƏRBAYCAN" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	92	Bakı VD	"TESORO" MMC	BİNQƏBDİ RAYONU
20	Bakı VD	HACIYEVA KİFAYƏT SALEH QIZI	NƏŞİMİ RAYONU	93	Bakı VD	"İNSAA I SERVİS YİQ" MMC	BİNQƏBDİ RAYONU
21	Bakı VD	"KOPEV" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	94	Bakı VD	"AZİNTEQRAS" MMC	BİNQƏBDİ RAYONU
22	Bakı VD	"MEDIA STAR ART" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	95	Bakı VD	"M & M" MMC	BİNQƏBDİ RAYONU
23	Bakı VD	ACA-MEBEL AÇIQ TİPLİ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ	NƏŞİMİ RAYONU	96	Bakı VD	"İSTEHSALAT TİKINTİ SERVİS-3A" MMC	NİZAMI RAYONU
24	Bakı VD	"EMTAŞ" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	97	Bakı VD	"MAGUS İPHİN İ" MMC	NİZAMI RAYONU
25	Bakı VD	"EDVİN SERVİS" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	98	Bakı VD	"AZTEX LTD" MMC	NİZAMI RAYONU
26	Bakı VD	"GIDEON LTD" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	99	Bakı VD	"TRADE MAD CONSTRUCTION" MMC	NİZAMI RAYONU
27	Bakı VD	"VITFYK GROUP" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	100	Bakı VD	"ASKO RAM" MMC	NİZAMI RAYONU
28	Bakı VD	"ACCELER" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	101	Bakı VD	"EKSPORT TAMI-L" MMC	NİZAMI RAYONU
29	Bakı VD	"AQNI SERVİS" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	102	Bakı VD	"EKONOMİKA-A" MMC	NİZAMI RAYONU
30	Bakı VD	"VOGUE" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	103	Bakı VD	"NUR YAPI GROUİ" MMC	NİZAMI RAYONU
31	Bakı VD	"BULARTY" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	104	Bakı VD	"BAKİ METAL KONSTRUKSIYA" MMC	NİZAMI RAYONU
32	Bakı VD	"OTSEGO PLUS" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	105	Bakı VD	"ORBİTA QURU" MMC	NİZAMI RAYONU
33	Bakı VD	"ZENA GROUP" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	106	Bakı VD	"ADEA CONSTRUCT" MMC	NİZAMI RAYONU
34	Bakı VD	"ABLASSENT GROUP" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	107	Bakı VD	"HIGH VOLTAGE" MMC	NİZAMI RAYONU
35	Bakı VD	"NIL LTD 2014" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	108	Bakı VD	"FOARFECE" MMC	NİZAMI RAYONU
36	Bakı VD	"BUANAS LTD" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	109	Bakı VD	"YUHIER-2S" MMC	NİZAMI RAYONU
37	Bakı VD	"SIMPLEKS" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	110	Bakı VD	"SANPELEGRINO" MMC	NİZAMI RAYONU
38	Bakı VD	"SAYMENT 96" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	111	Bakı VD	"NƏSRİ İNSAAT SERVİS" MMC	NİZAMI RAYONU
39	Bakı VD	"GIRENKÖ" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	112	Bakı VD	"BİGHT BUILDİNG" MMC	NİZAMI RAYONU
40	Bakı VD	"RADON" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	113	Bakı VD	"KOME LA-3A" MMC	NİZAMI RAYONU
41	Bakı VD	"AVRO İ BMİH-TİKINTİ SİRKƏTİ" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	114	Bakı VD	"CROSS MKL" MMC	NİZAMI RAYONU
42	Bakı VD	"YUR CONSULTING" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	115	Bakı VD	"ZİVER-Sİ" MMC	NİZAMI RAYONU
43	Bakı VD	"KOLOGRAN" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	116	Bakı VD	"RƏVAN" KİCİK MÜƏSSİSƏSİ	XƏTƏİ RAYONU
44	Bakı VD	"FARLEY SERVİS" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	117	Bakı VD	"CLEVER INVEST" MMC	XƏTƏİ RAYONU
45	Bakı VD	"MENTEN TTD" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	118	Bakı VD	"BİOFON" MMC	XƏTƏİ RAYONU
46	Bakı VD	"FOLL ART" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	119	Bakı VD	"REALİTİ-SKS" MMC	XƏTƏİ RAYONU
47	Bakı VD	"RELİTE" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	120	Bakı VD	"TEXNOCOM BİZNES MM" MMC	XƏTƏİ RAYONU
48	Bakı VD	"QLASQO SERVİS" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	121	Bakı VD	"REZONANS-R" MMC	XƏTƏİ RAYONU
49	Bakı VD	"RESPECT 00" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	122	Bakı VD	"MEMAR İNSAAT MD" MMC	XƏTƏİ RAYONU
50	Bakı VD	"MOJAVE ART" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	123	Bakı VD	BABAYEVƏ ASİYA SƏRGƏYEVNƏ	XƏTƏİ RAYONU
51	Bakı VD	"SEQMENT 87" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	124	Bakı VD	"DƏRƏCİÇƏK-A" MMC	SABUNÇU RAYONU
52	Bakı VD	"SERATO M" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	125	Bakı VD	"AKER-İNŞAAT" MMC	SABUNÇU RAYONU
53	Bakı VD	"AZ TRADE INVEST" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	126	Bakı VD	"INTELLEKT-SUN" MMC	SABUNÇU RAYONU
54	Bakı VD	"GİBRASTAR" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	127	Bakı VD	"ASPEN" MMC	SABUNÇU RAYONU
55	Bakı VD	"SİL VTF STONE" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	128	Bakı VD	"KAMRAN-TİKINTİ İNSAAT" MMC	SABUNÇU RAYONU
56	Bakı VD	"KARBON 2000" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	129	Bakı VD	"TECHMAİN-EST" MMC	SURAXANI RAYONU
57	Bakı VD	"SANTİAGO STP" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	130	Bakı VD	"VIP İNSAAT" MMC	SURAXANI RAYONU
58	Bakı VD	"VESTER V" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	131	Bakı VD	"TEKNİKAL GRUP-A" MMC	SURAXANI RAYONU
59	Bakı VD	"YURTDAS 2013" MMC	NƏŞİMİ RAYONU	132	Bakı VD	"ENERGOCOM SERVİS" MMC	SURAXANI RAYONU

idman

Velosiped idmanının trek növü üzrə ölkə çempionatı başa çatıb

Dəsli tömirdən sonra yenilənmiş Respublika Velotrekində velosiped idmanının trek növü üzrə Azərbaycan çempionatı keçirilib. Yarıda Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasının nəzdində fəaliyyət göstərən bütün klub və cəmiyyətlərin 70-dən artıq idmançısi mübarizə aparib.

Ölkə çempionatının iştirakçıları arasında Azərbaycanın trek yığmasının aparıcı üzvləri, Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqının (UCI) nüfuzlu turnirlərinin qalib və mükafatçısı Olga İsmayılova və Sergey Omelchenko da iştirak ediblər.

Gözlənildiyi kimi, qadınların sprint, elecə də kişilərin keyrin mübarizəsi yığma komandamızın liderinin qəlebəsi

ilə başa çatıb. Bununla da həm Olga İsmayılova, həm də Sergey Omelchenko Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqının milli çempionatlar haqqında reqlamentinə uyğun olaraq, aktivlərinə 30 reytinq bali eləvə ediblər. Bu isə idmançılarımızın Dünya kuboku turmirdə iştirak hüququna yiyələnməsi baxımından olduqca böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Qadınların yarısında 500 metr məsafəyə fərdi ötüşmədə «Atasport» klubunun təmsilçisi Ülfət Nəzərlı, kişilər arasında isə 1000 metr məsafəyə mübarizədə və omnium yarısında «Lokomotiv» klubunun nümayəndəsi Məhəmməd Ələkbərov qalib gəliblər. Kişilər arasında xalla qrup ötüşməsində «Synergy Bakı» / «Neftçi İdman Klubu İctimai Birliyi»ndən Samir Cəbrayılov və 3 kilometr məsafəyə fərdi izləmə yarısında «Synergy Bakı» komandasının üzvü Tural İsgəndorov Azərbaycan çempionu adına layiq görüübllər.

Fəxri kürsüdə yer alan idmançılar Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyası tərəfindən medal, diplom və pul mükafatı ilə təltif ediliblər.

Beynəlxalq Velosiped Gündəndə 6-cı yer

Azərbaycanın şose velosipedi üzrə gənclərdən ibarət yığma komandasının 4 üzvü - Musa Mikayılzadə, Tərlan Məmmədov, Kənan Qəhrəmanlı və Xəlil Xəlilov Slovakiyada keçirilən sayca 52-ci Beynəlxalq Velosiped Günü turnirində mübarizə aparıblar.

Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasının yadıldığı məlumatə görə, on ölkədən 117 velosipedçinin iştirak etdiyi yarışın ilk günündə idmançılar əvvəlcə dağ yolları ilə 7 kilometr məsafə qət ediblər. Burada təmsilçilərimizdən en yüksək nöticəni Musa Mikayılzadə göstərib - 8-ci yer. Həmin gün

yarış iştirakçıları kriterium ötüşməsində mübarizə aparıblar və Kənan Qəhrəmanlı finişi 8-ci keçib.

Yarışın ikinci günündə isə 84 kilometr məsafəyə qrup ötüşməsində Kənan Qəhrəmanlı 12-ci olub. Bu amil velosipedçimizə ümumi tosnifatda 6-cı yeri tutmağa imkan verib.

mozaika

Zəhmətkeşliyin rəmzi

Dn zəhmətkeş və inadkar varlıq kimi tanıdığımız qarışqaların həyat terzi uzun illərdir ki, alimlərin diqqət mərkəzindədir. Tədqiqatçılar bu həşəratın böyük əraza parçasını və digər yüksəklikləri daşımaq üçün əmək göstərməsinə, tunellər inşa etməsinə, yuvalarının təmizliyini qorumasına, bir-biri ilə ünsiyyət qurmasına, icma daxilində iş vəzifələrini müyyənləşdirməsinə şahidlək ediblər.

Bu maraqlı canlıların öz qrupundan olan soydaşlarını digər qruplardan necə ayırdı etməsi də maraqlı doğuran mövzulardandır. Kaliforniyadan Riverside Universitetin mütexəssisləri tədqiqatçılar zamanı müyyənələşdiriblər ki, qarışqalar kutikulalarındaki (nazik dəri) karbohidrogenlər vəsitsəsilə ünsiyyət qururlar. Alimlər qeyd edirlər ki, həşəratlar arasında on çox məqdarlı iy receptoru olan genlər qarışqalarدادır. Bu səbəbdən də onlar kimyəvi maddələri qoxusundan təyin etməklə onun hansı icmaya aid olduğunu müyyənələşdirirlər.

Maraq doğuran daha bir amil

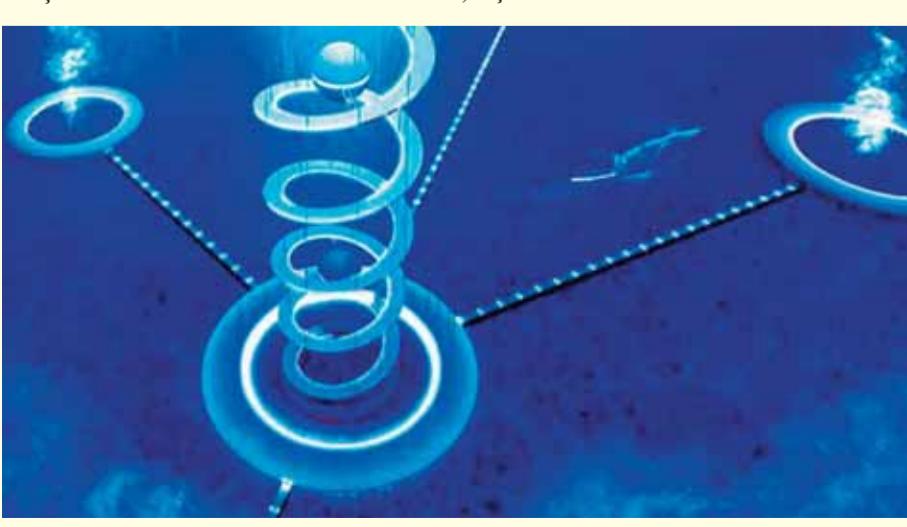
də qarışqaların özlərindən ağır yük daşımışdır. Məlumdur ki, qarışqalar həmişə özlərindən ağır yükü - iri böcəyi, ipəkqurdunu və ya bir parça qidani «ciyin»lərindən bir-birinə ötürərək daşıyırlar. Bu bacarıq yalnız bəzi canlılara xasdır, çünki bu vaxt kollektiv əmək tələb olunur. Mütexəssislər aparıcıları təcrübələr zamanı müşahidə ediblər ki, qarışqalar kollektiv şəkildə yükü daşıdıqla onların ar-

sında yolu taniyan, istiqaməti göstərən rəhbər olur. Digər qarışqalar ona etibar edib arxasında gedirlər. Amma seçilən rəhbər müvəqqəti da ola bilər. Bəzən dəstəyə qatılan «yeni qarışqa» bu toplaya qoşulur və istiqaməti dəyişir onları arxasında aparır. Qarışqaların rəhbərləri tez-tez dəyişir, qarışqa axını isə istiqamətini rəhbərə uyğun yönəldib onun ardına gedir.

Su altında ekoloji şəhər

Yaponianın «Shimizu Corp» şirkəti suyun altına nadir ekoloji xüsusiyyətlərə malik «Ocean Spiral» şəhərinin layihəsini təqdim edib. Təqdimat 25,3 milyard dollara başa gələcək şəhərdən beş min insan yaşayacaq.

Şirkətin mütexəssisləri bildirirlər ki, üç hissə-

dən ibarət konstruksiyanın birinci hissəsi 500 metr diametrde sferadan ibarət olacaq və onun yalnız yuxarı hissəsi suyun üzerinde yerləşəcək. Sferadan kənara beş futuristik köprü ayrıılır, bir qədər kənarda isə trapesiya şəkilli üzən sədlər diqqəti cəlb edir.

Dairə şəkilli konstruksiyanın mərkəzindəki qüllənin ərazinən 50 min kvadratmetr ərazinən ədən apartamentlər, ofislər, həmçinin elmi-tədqiqat mərkəzi yerləşəcək. Bundan əlavə, metanogenlərin və distillə edilmiş suyun köməyi ilə karbon qazından alınacaq metandan da enerji mənbəyi kimi istifadə olunacaq. Layihə üzrə tikinti işlərinin 2030-cu ildə həyata keçiriləcəyi nəzərdə tutulur.

layihə

Üzüm çayırdayının faydaları

Damar cərrahiyəsi üzrə mütəxəssis Nezih Küçükarslan üzüm çayırdayının damar divar quruluşunu qoruyaraq, varikoz genişlənməsinin qarşısını aldığını bildirib. Onun sözələrinə görə, üzüm çayırdayı varikoza qarşı qoruyucu təsira malikdir.

Professor Küçükarslan varikozdan qorunmaq üçün üzüm çayırdayı yeməyi tövsiyə edib. O bildirib ki, çoxları çayırdeksiz üzüm almağa üstünlük verir. Bu isə doğru deyil. Onun sözələrinə görə, üzüm çayırdayının faydalarını ilk dəfə 1947-ci ildə fransız professor Con Masquelier keşf etdi. O, apardığı araşdırma ilə üzüm çayırdayının zehərli, kanserogen maddə və ya orqanizmə zərərli olmadığını, əksinə, bir çox faydalarnı üzə çıxarıb.

Üzüm çayırdayı damar xəstəliklərinə müsbət təsir göstərir: damar divarlarını qoruyaraq, varikoz genişlənməsinin qarşısını alır, həmçinin tixanmış qan damarlarını sağaldır, zəifləmiş qan damar-

rını gücləndirərək qan dövrəni pozulmasının normallaşmasına kömək edir.

Üzüm çayırdayının tərkibinə ürək və damarları qoruyan maddələr: linol, palmitin, sitearin və digər yağ turşuları, xüsusi E vitamini və müxtəlif minerallər daxildir. Üzüm çayırdayının yağı masaj zamanı istifadə ediləndə ayaqlarda varikozdan yaranan şışlərə müalicəvi təsir göstərir, daxili qəbul etdikdə kapılıyar damarları genişləndirərək beyinə daha çox oksigen və qida getirməsinə tömən edir.

Üzüm çayırdayı dərinin kollagen quruluşunu gücləndirmək, qırışmanın qarşısını alaraq dərinin teravətinə qoruyub saxlamaq kimi faydalı xüsusiyyətlərə malikdir. Antioxident xüsusiyyəti ilə sıqaret və çirkli havanın zərərlərindən də qoruyur.

Küçükarslan üzüm çayırdayının quru və ya təzə yeyilməsinin heç bir farqı olmadığı bildirib. O, bu qiyməti qidamın rahat və çəkinmədən ceynəyərək üzümlü birlikdə istehlak edilməsini tövsiyə edir. Üzüm çayırdayının istehlakı isə gün ərzində 150 ilə 300 milliqramdan çox olmalı deyil.

Altay gölündən Kolçakın qızılları tapılıb

Rusiya Federasiyasının Altay Respublikasında qızıl və qiymətli əşyalarla dolu araba tapılıb. Arxa Altayın Çemal rayonunda gölün dərinliyindən çıxarılb.

Arxeoloqların rəyinə görə, bu tapıntı 1918-1919-cu illərdə Kolçakın hakimiyyəti dövründə Si-

bir hökumətinin ehtiyat kimi saxladığı qızılların bir hissəsidir. Alimlər bu sərvəti general Andrey Bakışın arxivdə saxlanılan əlyazmaları əsasında müyyənələşdiriblər. O, yazılılarında qiymətli əşyaları təsvir edib və onun toxmını yerini göstərir. Alimlər sərvətin məhz general A.Bakışa məxsus olduğunu ehtimal edirlər.

tapıntı

Müdirlikə deyib ki...

«Hayatda daim gerçəyi müdafiə et! Təqdir edən olmasa da, vicdanın mühakiməsindən xilas olarsın».

Çe Qevara (1928-1967)

